

Europees PNR (uitgebreide samenvatting)

Passagiersgegevens (PNR - Passenger Name Record) zijn de gegevens die passagiers aan luchtvaartmaatschappijen verstrekken wanneer zij een ticket boeken en wanneer zij inchecken voor een vlucht. Het gaat hierbij om informatie zoals reisdata, reisschema, ticketinformatie, contactgegevens, reisagent, betalingswijze, stoelnummer en bagageinformatie. Luchtvaartmaatschappijen verwerken deze gegevens voor commerciële doelen, maar de gegevens zijn ook bruikbaar bij de bestrijding van terrorisme en ernstige misdrijven zoals mensen- en drugshandel. Passagiersgegevens kunnen hierbij zowel proactief als real-time en reactief worden gebruikt. De Europese Commissie is van mening dat het meer systematisch verzamelen, gebruiken en bewaren van passagiersgegevens die betrekking hebben op internationale vluchten de bestrijding van terrorisme en ernstige misdaad kan versterken.

De Commissie constateert dat slechts een beperkt aantal lidstaten (waaronder het Verenigd Koninkrijk) een eigen PNR-systeem hebben opgezet terwijl de meeste lidstaten wel op een niet-systematische wijze passagiersgegevens gebruiken. Om te voorkomen dat 27 onderling verschillende PNR-systemen ontstaan met ongelijke bescherming van persoonsgegevens, stelt de Commissie voor de PNR-regels voor alle lidstaten te harmoniseren. Het voorstel heeft betrekking op luchtvaartmaatschappijen die vluchten uitvoeren tussen een derde land en ten minste één EU-lidstaat. Deze worden verplicht de gegevens van passagiers op internationale vluchten beschikbaar te stellen aan de bevoegde autoriteiten van de lidstaten in het kader van de bestrijding van terrorisme en ernstige misdaad. Het voorstel is alleen van toepassing op internationale vluchten, niet op vluchten tussen lidstaten. Luchtvaartmaatschappijen en passagiers worden niet verplicht meer informatie te verzamelen, te bewaren of te verstrekken dan zij nu al doen.

De Commissie acht het voorstel volledig in overeenstemming met het fundamentele recht op bescherming van persoonsgegevens. De passagiersgegevens mogen alleen gebruikt worden voor de bestrijding van ernstige misdrijven die op een uitputtende lijst staan en waarop een gevangenisstraf van tenminste drie jaar staat. Er is dus sprake van strikte doelbinding. Passagiersgegevens mogen niet langer dan vijf jaar worden bewaard en de data moeten al na 30 dagen anoniem worden gemaakt. Het verzamelen en gebruiken van gevoelige gegevens - zoals gegevens betreffende ras of geloof - is verboden. Beschikbaarstelling van passagiersgegevens geschiedt op basis van een push-systeem, dus de lidstaten hebben geen toegang tot de IT-systemen van de luchtvaartmaatschappijen (zoals bij een pull-systeem het geval zou zijn). Passagiersgegevens mogen alleen in een zeer beperkt aantal gevallen aan derde landen worden doorgegeven, en dan ook nog eens alleen op grond van een afweging van geval tot geval. Lidstaten dienen te verzekeren dat een nationale autoriteit voor gegevensbescherming toezicht houdt en moeten een Passenger Information Unit instellen die verantwoordelijk is voor de verwerking van de gegevens. Passagiers moeten duidelijk geïnformeerd worden over hun rechten op inzage, correctie en schrapping. Het voorstel bevat ook regels over een recht op schadevergoeding bij onrechtmatig gebruik van passagiersgegevens en over rechtsmiddelen.

Het voorstel bouwt voort op een voorstel voor een kaderbesluit uit 2007 waarvan de bespreking niet vóór de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon kon worden afgerond. In het voorstel zijn de aanbevelingen van het Europees Parlement en de stand van de discussies in de Raad en zijn werkgroepen verwerkt. Op het gebied van de overdracht van passagiersgegevens bestaan ook internationale overeenkomsten tussen de Europese Unie enerzijds en de Verenigde Staten, Canada en Australië anderzijds. Over de inhoud van deze overeenkomsten wordt in 2011 opnieuw onderhandeld.